

הליך היוועצות בנוגע לקהילות משולבות לאזרחים ותיקים עצמאיים

מה למדנו מהאזרחים הוותיקים ואנשי המקצוע?

טיוטה המסכמת את התובנות המרכזיות שעלו בהיוועצות
נובמבר- פברואר 20-21

קצת על הליך השיתוף...

המשרד לשוויון חברתי בוחן אופני התמודדות עם בדידות שחשים אזרחים ותיקים שעד למגפת הקורונה היו פעילים ועצמאיים ובשל הריחוק החברתי שנגזר עליהם (או שגזרו על עצמם) חווים תחושות בדידות והפחתת מעורבות במעגלים חברתיים.

המשרד נמצא בשלבים מתקדמים של גיבוש תכנית בשם (זמני) "קהילות משולבות" שמטרתה לייצר קהילות לאזרחים ותיקים עצמאיים על בסיס גיאוגרפי או תוכני, אשר ייפגשו באופן משולב, מקוון ופיזי, במטרה להקנות לחבריהן שייכות, משמעות ומעורבות אקטיבית.

לשם גיבוש מיטבי של התוכנית פנה המשרד לארגון שיתופים על מנת לקיים הליך היועצות בהשתתפות אזרחים ותיקים, בני משפחות, מומחים ויועצים לענייני אזרחים ותיקים.

על ציר השיתוף: היועצות ממוקדת ותחומה בזמן.

4 חודשי תהליך (נובמבר- פברואר)

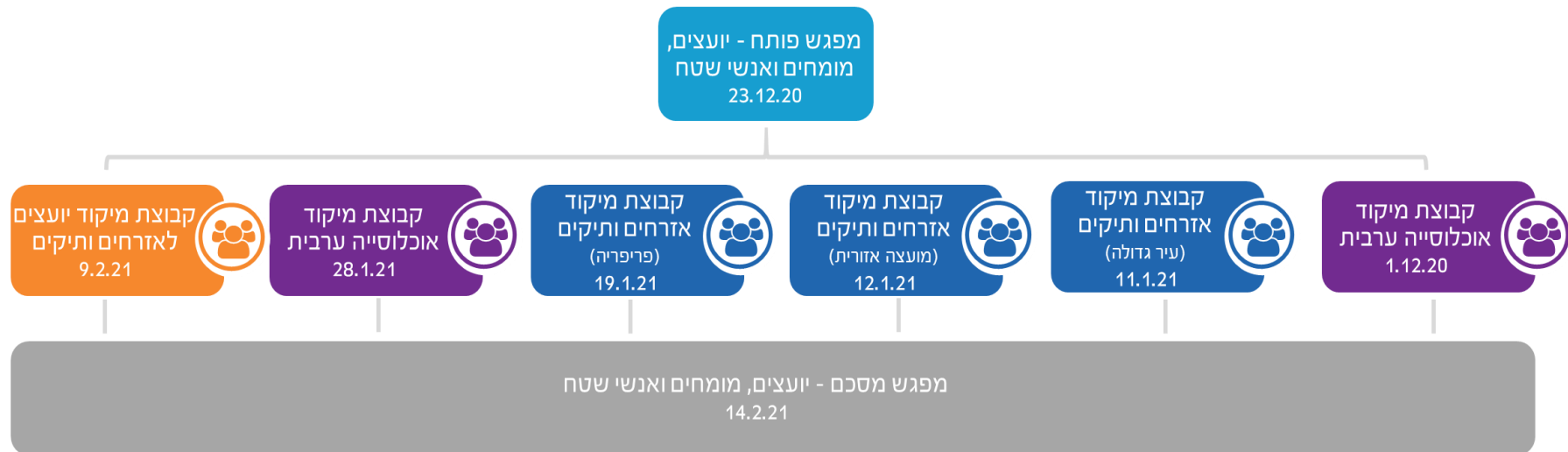
8 קבוצות מיקוד של אזרחים ותיקים, מומחים, אנשי שטח ויועצים לאזרחים ותיקים.

כ-200 משתתפים בקבוצות המיקוד.

כ-1500 משתתפים ו-150 תגובות בדיון מקוון מלווה לתהליך.

מה מפיג משמעותית את הבדידות? - הנחות יסוד

עניין אישי
מתמשך

תחושת
שייכות

קשר
משמעותי

צמצום תחושת הבדידות באמצעות הקמת קהילות של אזרחים ותיקים עצמאיים, אשר חבריהן ייפגשו באופן משולב, מקוון ופנים-מול-פנים.

מטרת המפגשים להקנות לחברי הקהילה
תחושת שייכות ומשמעות אישית.

אזרחים ותיקים עצמאיים

רכיבי היסוד של התוכנית

הפעילות בקהילה תתמקד
בחיבור בין חברי הקהילה
לבין עצמם, וב**נתינה**
לחברה שסובבת אותם.

יצירת
מעגלי **השתייכות**
ע"י פעילות של מגוון קהילות
בהן יש **משמעות**
לכל אחד מחברי הקהילה.

שאלות השיתוף המרכזיות

בתקופה המורכבת שבה אנו נמצאים, מה ימשוך אזרחים ותיקים להצטרף לקהילות? כיצד נגיע אל אלו שאינם "מתחת לפנס"?

מה יגרום לאזרחים ותיקים לחוות שייכות ומעורבות משמעותית בקהילות? (במילים אחרות: מה יגרום להם להישאר?)

כיצד נתגבר על חסמים הקשורים באוריינות ובשימושים דיגיטליים?

תובנות מערכתיות שנלמדו בהליך ההיוועצות

1

תיקוף הצורך בהקמת קהילות עבור אזרחים ותיקים עצמאיים

"עד שהתחילה הקורונה הייתי מאוד פעילה במיזמים שונים. התחילה הקורונה ולצערנו הרב הגיל שלנו נכנס לסגר ממושך. יזמתי פעילות כי לא מצאתי [פעילויות קיימות] לאחר שפניתי לכל מיני גורמים באזור המגורים שלי שעוסקים בהתנדבות. התוכנית שהמשרד מציעה, הלוואי ותצא לפועל, כי לפי ההתרשמות שלי זה צורך במיוחד בתקופה הזו".

"סיימתי את שלב העבודה שם פגשתי גם סטודנטים וגם עמיתים לעבודה. ונכון להיום אני בעצם בחלל אחד בזמן אחד עם עצמי לרוב ואני מחפשת להפחית כמה שאפשר את הבדידות הזו, את החיים היחידניים האלה, על ידי קשרים חדשים ואני חושבת שפלטפורמה כפי שאתם מגישים אותה היא תשובה מצוינת".

תובנה זו עלתה באופן רוחבי בקרב משתתפי הליך ההיוועצות ומתקפת את הצורך בתוכנית הקהילות המשולבות.

מתוך השיח עלה פוטנציאל ל -

- יצירת מסגרת מתמשכת וקבועה;
- הגדלת מעגלי היכרויות והפחתת בדידות;
- יצירת תחושת משמעות;
- תרומה ומעורבות בקהילה הרחבה.

2

חשיבות מיפוי מענים קהילתיים ומוצרי מדף קיימים, למידה ומינוף הקיים

"במרכזים הקהילתיים, כבר פועלים למען ועם הגמלאים בפעילויות מגוונות בזמן קורונה ובזמן שיגרה. מה שאומר שהקהילות כבר קיימות. חשוב להרחיב אותן, להגיע לעוד אנשים ועוד פעילויות. לעניות דעתי, אין צורך במיזמים חדשים אלא בחיזוק והרחבת הפעילויות הקיימות".

*לעומת זאת, היו שציינו כי ברשות בה הם חיים או פועלים לא קיימות התארגנויות דומות".

"ישנם אזרחים רבים שהקימו ומובילים קהילות ונכון להשתמש בהם, לתמוך בהם ולקדם אותם".

"מאוד חשוב וחכם יותר להתבסס על תשתיות קיימות".

רבים ציינו את החשיבות שבמיפוי הקיים, לצורך איתור מובילי קהילות פעילים, זיהוי התארגנויות וקהילות קיימות, זיהוי כלים, מוצרי מדף ותוכניות שעובדים היטב ולמידה מהם, ודיוק הרשויות בהן נדרשת מעורבות גבוהה לקידום התוכנית.

עוד הודגשה החשיבות של תיאום בין המשרד לשוויון חברתי לבין משרדי ממשלה וגופים ציבוריים אחרים המפעילים או מגבשים תכניות דומות על מנת שלא לבלבל את האזרחים הוותיקים ואנשי השטח כאחד.

3

ההקשר המקומי כאבן יסוד

"הרשות יכולה לחבר את הקהילות למשאבי רשות קיימים, אירועים מקומיים, תנועות במרחב המקומי ועוד - קהילה צריכה מרחב ומקום, חיבור לשירותים פעולות וקהילות אחרות (לימודים, התנדבות, יזמות, חוגים וסדנאות)".

"הרשות המקומית צריכה לדעת על הקהילות. העו"ס של מחלקת רווחה או המחלקה לשירותים חברתיים צריכה להכיר את הקהילות ואז כשהיא משוחחת עם אזרחים ותיקים היא יכולה לחבר אותם לקהילה נקודתית בהתאם לאדם".

ההקשר המקומי ותפקיד הרשות המקומית בתוכנית עלו כסוגיות מפתח להצלחתה.

1. הרשות מכירה את אזרחים ותיקים רבים בתחומה (אך לא את כולם).
2. הרשות מובילה תכניות וקהילות בתחומה והיא שחקן מוביל בתוך אקו-סיסטם שפועלים בו שחקנים מהמגזר הציבורי, החברתי והעסקי.
3. לרוב האזרחים הוותיקים יהיה רצון להתחבר לקהילה הגיאוגרפית הסמוכה לאזור מגוריהם.
4. הרשות תוכל למנף משאבים קהילתיים קיימים. עם זאת יש לוודא הגדרת תפקידים מדויקת של היועץ לאזרחים ותיקים אל מול גורמי המעטפת ברמה האזורית והארצית ועל פי הצורך להקצות לרשויות את המשאבים

דגשים על הקשר בין המשרד ליועץ לאזרחים ותיקים ברשות

מתן כלים ליועצים לאזרחים ותיקים לליווי מובילי

הקהילות בנושאים הבאים:

1. רתימת אזרחים - צוין כי רתימת אזרחים שלא צורכים כיום שירותים ציבוריים הינה אתגר שייתכן שיחייב מעורבות של היועץ ולא רק מוביל הקהילה שהוא מתנדב.
2. איתור מובילי קהילה פוטנציאליים.
3. הקניית כלים להכשרה וליווי מובילי הקהילות.
4. תמיכה דיגיטלית.
5. שיווק ופרסום - יידוע שוטף של היועצים בדבר התוכנית והיעזרות בהם לפרסומה.

שיתוף היועצים בהגדרת תפקידם בליווי הקהילות

והגבולות בינם לבין בעלי תפקידים אחרים:

היועצים לאזרחים ותיקים ביקשו כי המשך גיבוש תפיסת תפקידם יעשה בשיח עמם.

*עלו דעות שונות לגבי רמת המעורבות הראויה והמעשית של יועצים בליווי קהילות; היו שהחזיקו בתפיסה מאוד רחבה של מעורבות והיו שהחזיקו בתפיסה רזה.

4

אוטונומיה ברמה המקומית והקהילתית

"המשרד צריך לייצר עקרונות פעולה, מערך מלווה ומכשיר. אבל באופן כזה שמאפשר חופש כך שכל קהילה תוכל לבנות את עצמה בהתאם לצרכים שלה".

בהתוויית עקרונות הקהילות והמבנה שלהן על ידי המשרד יש לייצר מגוון רחב של אפשרויות לקהילות לפעול בתוכן".

"אם אתה רוצה שצמח יצמח אתה חורש, זורע ומשקה. התפקיד שלכם הוא ליצור תנאים נוחים ותמיכה שיעזרו לו להתבטא. קורס יזמים קהילתיים, תמיכה כספית, העברת מידע, העברת ניסיון. ליצור סביבה תומכת ומאפשרת שתיתן הזדמנות ליצור הזה לקבל ביטוי".

ישנה חשיבות במתן אוטונומיה ומרחב לקבלת החלטות הנותנות מענה להקשר הפרטני של כל רשות וכל קהילה.

הודגש כי ראוי שהמשרד יקנה כלים ומסגרת פעולה בתוכה קהילות יגבשו את אופיין העצמאי כפי שהן רואות לנכון, לצד מתן מסגרת למובילי הקהילות וליועצים לאזרחים ותיקים בצורת רשת להחלפת מידע וללמידה משותפת.

5

תפקידים מרכזיים של המשרד

בניית מיתוג

הגדרת תפקידים
וממשקים של בעלי
התפקידים השונים

מתן כלים והכשרה
למובילי הקהילות

הקמה ותכלול
רשת למובילי
קהילות ויועצים
לאזרחים ותיקים

הקמת מערך
מטה מלווה
ברמה הארצית
והאזורית

יצירת תשתית
דיגיטלית עבור
הקהילות

מה למדנו בהליך ההיוועצות לגבי הקמה וניהול של קהילה פרטנית?

להלן יוצגו עקרונות שעלו בהליך ההיוועצות לגבי הקמה והפעלה של קהילות פרטניות. יוזכר כי המלצה מרכזית היא כי כל קהילה תקבל אוטונומיה וחופש פעולה להתאים את מבנה ואופי הקהילה לצרכיה ורצונותיה

נושאים מרכזיים שעלו לגבי הקמה וניהול קהילה

הכשרה ורישות
מובילי הקהילות

מיקום:
מקומי/ארצי

שייכות ומשמעות

שיתוף חברי
הקהילה

רתימת חברים
לקהילה

מוביל הקהילה

הרכב וגודל
הקהילה

מובילי הקהילה - דגשים מרכזיים

תפקידי מוביל הקהילה

- איתור וגיוס חברים
- קשר אישי
- שיתוף חברי הקהילה לקבלת החלטות משותפות
- ניהול שוטף ותפעול הקהילה

מוביל הקהילה נמצא בקשר ישיר ומתמשך עם הרשות המקומית (תפקיד היועץ לאזרחים ותיקים)

משתתף בפורום מובילי קהילה

פרופיל מוביל הקהילה:

- בעל תכונות מנהיגותיות
- מי שעשה תפקיד מנהיגותי כלשהו
- מי שרוצה להוביל וועדה ממיינת מוצאת אותו מתאים
- מי שיש לו יכולות ניהול מוכחות

אזרח ותיק המקבל הכשרה, כלים ומעטפת מהמשרד לשוויון חברתי

מובילי הקהילה - דגשים מרכזיים

תהליך הכשרה מובנה -

- גם אם האדם ניהל תהליכים מובנים, חשוב לשם יצירת השוויון. התהליך יבנה את המנהיג.
- מוצע לחשוב על התפתחות בהתנדבות ('תחנות', מודל ער"ן).

כיצד נאזן בין מוביל קהילה מתנדב לאנשי מקצוע -

- כלל ברזל: אי אפשר לשים מתנדב ועובד באותו תפקיד.
- יצירת בהירות - נגדיר באופן מסודר 4-5 הגדרות תפקיד בקהילות (נגדיר תפקידים קטנים בקהילה כדי להעצים יותר אנשים וגם לא להסתמך על אדם אחד).
- ערעור על הנחת ההתנדבות - יש אנשים שהמוטיבציה שלהם היא שכר/תגמול...

איך נאתר את מובילי הקהילה?

- נאתר אותו בהתארגנויות קיימות כמנהיג/ה או מוביל/ה.
- נעזר בתוכניות קיימות כמו קהילה תומכת והחברה למתנ"סים, או במנהלים קהילתיים.
- נשאל את האזרחים מי רוצה להוביל ונעזר בהגדרות תפקיד, נערוך ברגישות מעין מכרז וועדה תבחר את המוביל.
- נצמיח מנהיגים מלמטה כולל 'תחנות' (בדומה לער"ן).

הרכב הקהילה - דגשים מרכזיים

סביב הרכב הקהילה עלה רצון ב-2 סוגי הרכבים, אשר שונים באופיים:

"קבוצת השווים" -

קהילה המבוססת על אזרחים הדומים מבחינת גיל, תחומי עניין ומצב תעסוקתי. אשר יאפשר הגברת תחושת שייכות ויצירת קהילה מגובשת על בסיס הומוגניות.

קבוצה רב גילאית -

קהילה המבוססת על גיוון גילאי, הדומה באופייה ל"משפחה" ומאפשרת שיח, שיתוף והעברת ידע משותף בין הגילאים. אי ניתוק האזרחים הוותיקים מקבוצות גיל אחרות.

"יצירת קהילות מגוונות על פי מאפייני חברי הקהילה - חיבור אנשים שבאים מרקע מאוד שונה, בעלי ניסיון חיים שונה ואופי חיים שונה יהיה קשה משמעותית לעומת חיבור אנשים עם אותו הרקע. יקשה מאוד על יצירת שייכות במקומות קהילתיים".

"יש מגוון צרכים בכל גילאים. נכון שיהיו תתי מסגרות כדי שאנשים ירגישו שהמסגרת שהם יכולים להצטרף אליהם עונה בקירוב על הצרכים שלהם. יכול להיות יותר ממסגרת אחת".

"אסור שהקהילה תהיה מורכבת רק מאזרחים ותיקים, צריכה להיות מעורבות של אנשים בכל הגילאים, כמו משפחות. אולי לא ילדים בני 12 ואנשים בני 62 אבל קהילה מגוונת".

"לא הייתי רוצה שיהיו קהילות חד גילאיות, לא לבודד את בני הגיל שלנו, אלא לנסות לייצר קהילות מגוונות גיל. הסגרציה הגילאית מייצרת הפסד מכל הכיוונים, לנו יש המון מה לתת ולתרום ולצעירים יש המון מה לתת לנו".

גודל הקהילה - דגשים מרכזיים

גודל הקהילה הוא סוגיה שעלתה בכל הליך ההיוועצות, משתתפים רבים הדגישו את חשיבות הקהילות הקטנות על מנת לייצר שייכות ומשמעות, לצד משתתפים שהדגישו כי שייכות לקבוצה גדולה מעלה את החשיבות ויוקרת הקהילה והרצון להיות חלק ממנה. ההמלצה המרכזית שעולה מכל ההליך מציעה מודל משולב של קהילה פיזית קטנה לצד קהילה דיגיטלית רחבה:

קהילות דיגיטליות גדולות -

קהילות דיגיטליות גדולות ורחבות ללא צורך בקשר אינטימי על מנת לייצר שייכות, במטרה להיוועץ בנושאי תוכן כלליים (זכויות, היוועצות עם רופאים, שאלות כלליות).

קהילות פיזיות קטנות -

קהילות פיזיות קטנות ואינטימיות המבוססות על היכרות אישית (דוג' שכונה או יישוב קטן - עד 10 אנשים).

רתימת חברים לקהילה באמצעות נראות, פרסום ושיווק

יש צורך בפרסום רב, יעיל ורחב שיגיע לכלל האזרחים הוותיקים העצמאיים.
גם אלה שאינם צורכים תדיר את תכני הרשות/המשרד ומכירים תוכניות לאזרחים ותיקים.

סוגיה זו זוהתה כנקודת מפתח להצלחה בהגעה לאזרחים ותיקים וגיוסם לקהילות.

■ שימוש באמצעי מדיה מסורתיים (רדיו, טלוויזיה)	■ שילוב וחשיפת אזרחים ותיקים עוד בטרם היציאה לפנסיה
■ פרסום פיזי במקומות בהם נמצאים אזרחים ותיקים	■ מתן מקום לכל חבר בקהילה לתת מעצמו ולתרומ מניסיונו לקהילה
■ "לדפוק בדלת" של אנשים שאינם מעורבים כיום - הכר את השכן (חיבור בין שכנים)	■ "מנוי שנתי"
■ דרך בני משפחה- ילדים ואפילו נכדים	■ רתימת הרשות וחיבור למידע קיים - אוכלוסין, קופות חולים וכו'
■ "חבר מביא חבר" מפה לאוזן	■ חיבור לקהילה הרחבה ורב גילאיות (כולל רעיון של קשר בין אזרחים ותיקים ותינוקות/ילדים קטנים)
■ שימוש בדמות מוכרת לפרסום התכנית - ראש עיר, יועץ, סלב	■ הודגש כי רתימת חברים "שאינם מתחת לפנס" הוא נושא מורכב וייתכן וידרוש מעורבות של אנשי מקצוע על מנת להצליח ולגייס אותם לקהילות

הנגשה דיגיטלית, פיזית ותרבותית - דגשים מרכזיים

הנגשה פיזית:

שתאפשר
לאנשים שאינם
ניידים להגיע
למקום המפגש
הפיזי

הנגשה שפתית

ותרבותית:

ניהול קהילות
במגוון שפות

הדרכות
"מקצועיות"
**לאוריינות
דיגיטלית**

(צוין כי הדרכות
חינמיות ברשת אינן
מספיקות)

הגדרת
תומך דיגיטלי
מתוך הקהילה

מתן
סיוע טכני
על מנת ליצר
נגישות
דיגיטלית

שימוש
במכנה משותף
רחב תחילה - כגון
קבוצות וואטסאפ

שיתוף חברי הקהילה - דגשים מרכזיים

מיפוי מתמשך של צרכים ורצונות - משלב הקמת הקהילה ולאורך הפעלתה

מתן משימות ותפקידים לחברי הקהילה

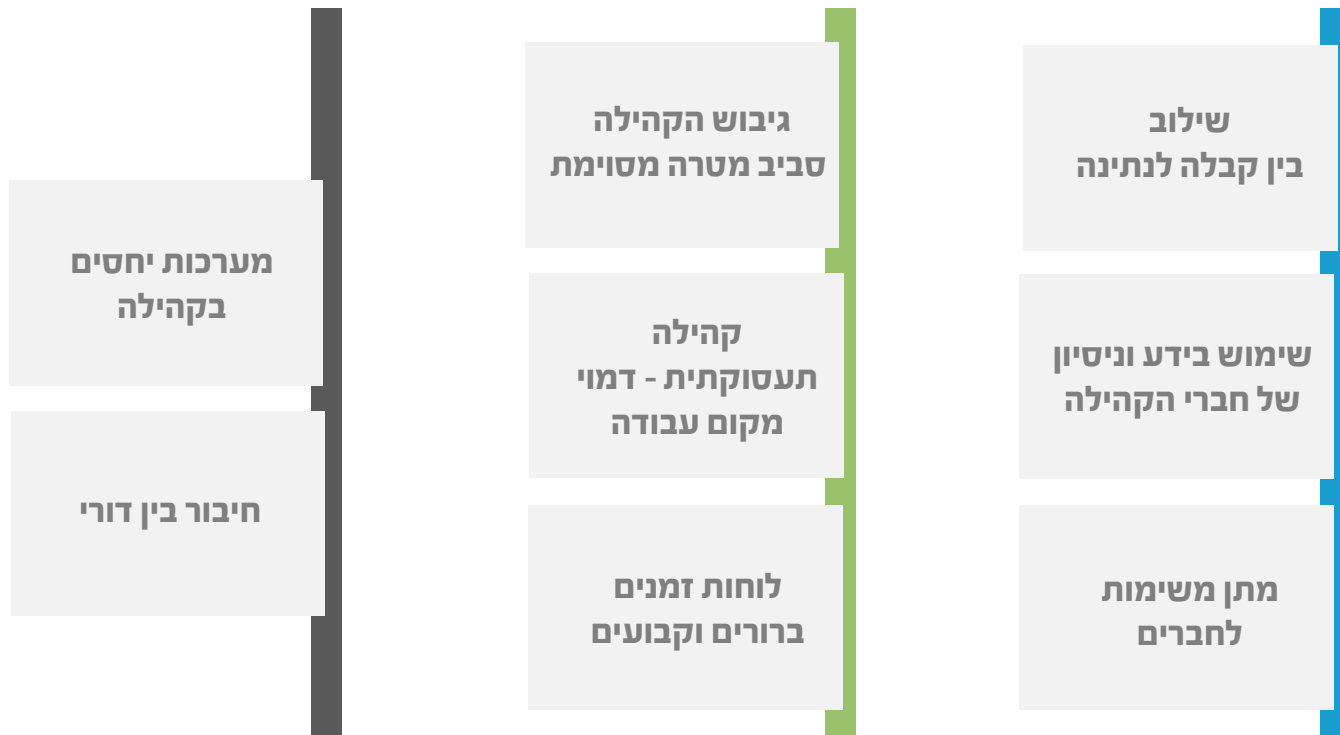
העברת תכנים על ידי החברים (לרבות שיתוף בידע ובתכנים אישיים)

הגדרת אופי הקהילה בשיתוף החברים: קהילה מבוססת תוכן, קהילה חברתית (תרבות, טיולים וכו'), קהילה לתרומה ועשייה התנדבותית, קהילה תעסוקתית - דמוי מקום עבודה, קהילה רב גילאית?

"חשוב שחברי הקהילה ירגישו ששומעים אותם ועושים משהו עם הפידבק שלהם".

"השיתוף יעצים את תחושת השייכות והמעורבות".

מה יגרום לאנשים לחוש משמעות ושייכות - דגשים מרכזיים

תובנות בנוגע לפריסת הקהילות - בין ארצי למקומי

הממד המקומי בקהילה מהווה ביטחון להשתתפות בקהילה דיגיטלית ארצית או מקומית כאחד

הרוב המכריע של הקהילות יתבסס על קרבה גיאוגרפית ויוקם ברמה המקומית

הובע עניין בהקמת קהילות ארציות מבוססות תוכן

במועצות אזוריות (בעיקר) - הוצע לפעול לחיבור בין קהילות להרחבת היכרות ומינוף משאבים

להמשך חשיבה: האם ניתן יהיה להצטרף לקהילה מבוססת מיקום גם לא מתגוררים במקום?

מפגשים עם אזרחים ותיקים בחברה הערבית

לצד תהליך השיתוף שלווה על ידי ארגון שיתופים, ביצע המשרד באופן עצמאי ובליוי פרופ' רביע ח'לאילה 2 מפגשי היוועצות עם אזרחים ותיקים מהחברה הערבית. השקפים הבאים יציגו את המפגשים והתובנות שעלו מהם המשתלבות בתהליך השיתוף הכללי

מפגש מקוון

2

- השתתפו כ- 20 וותיקים
- טווח גילאים 60-75
- קבוצה מגוונת של גברים ונשים, תושבי ערים גדולות לצד ישובים כפריים מאזורים שונים בארץ
- הקבוצה כללה מס' יועצים ומומחים בנושא וותיקים

מפגש פיזי -

1

- המפגש התקיים בסכנין
- השתתפו כ- 8 אזרחים וותיקים
- טווח גילאים 65-75, כולם גברים

תובנות ודגשים ממפגשים עם אזרחים ותיקים בחברה הערבית

תוכניות מותאמות תרבות - הצורך ביצירת תכניות ייחודיות לוותיקים במגזר הערבי. שיתאימו לצרכים ולרצונות שלהם ובכך יימשכו אזרחים ותיקים לקחת חלק.

שילוב בין דורי - כגורם מסייע לתחושת שייכות בתוך הקהילה.

הנגשה דיגיטלית - קורסי הכשרה לאוריינות דיגיטלית לאזרחים הוותיקים.

קהילות על בסיס אזורי - הקמת קהילות על בסיס אשכולות, מספר רשויות מקומיות שמשלבות ידיים. בשאיפה לחבר אזרחים ותיקים מאותו אזור אך לא להגבילו לכפר/עיר בו הוא גר.

התנדבות - נושא ההתנדבות והנתינה הוא נושא אשר חשוב לאזרחים ותיקים מהחברה הערבית ויכול להוות מנוע להשתתפות.

תוכן- כגורם מקדם השתתפות ומעורבות - במפגשים הודגש נושא התכנים כמניע להשתתפות בקהילה. תכניות והרצאות בנושאים כמו בריאות דת ותרבות, פוליטיקה, ע"י מרצים אורחים שיתנו הרצאות וכו'.

שימוש בידע של חברי הקהילה עבור הקהילה.

תשתיות - מחסור במבנים ותשתיות לצורך קיום מפגשים פיזיים.

תקציבים - מחסור בתקציבים לקידום האזרחים הוותיקים ברשויות הערביות.

המלצות לצעדי המשך הנוגעות להליך ההיוועצות ולשיתוף ציבור

שמירה על קשר עם משתתפי הליך ההיוועצות:

אומנם המפגשים הסתיימו, אך המשתתפים שלקחו חלק בתהליך מצפים ומחכים לשמוע על מבנה התוכנית שהתגבשה (גם בעזרתם) וכן על כל החלטה והיציאה לדרך. עדכון ושמירה על קשר עם המשתתפים שהשקיעו מזמנם עבור המשרד הוא קריטי וחשוב ליחסי האמון, וכן לשגרירים ראשונים להפצה והשתתפות בתוכנית.

- **מומחים, אנשי שטח** - עדכון שוטף בהתקדמות התוכנית, רתימת שותפים פוטנציאליים להפצת התוכנית.
- **יועצים לאזרחים ותיקים** - שיתוף בשלבים מרכזיים בפיתוח התוכנית, לרבות בנקודות מפתח שהוגדרו במסמך זה לעיל.
- **אזרחים ותיקים מהתהליך** - עדכון האזרחים הוותיקים אשר לקחו חלק בתהליך באופן שוטף בהתקדמות התוכנית ובאופציות נוספות ליצירת קשר.

קהלים נוספים שחשוב לדבר איתם:

בשלב תכנון השיתוף הוחלט כי ההליך יתמקד באוכלוסיה הכללית. נערכו בנוסף 2 מפגשי היוועצות עם נציגי חברה ערבית בהובלת פרופ' רביע חל'אילה ומר ראמי עיאדאת. בגיבוש התוכנית אנו ממליצים בחום להמשיך לפנות, לדבר ולשתף את החברה הערבית, עולים מחבר העמים, הקהילה האתיופית והחברה החרדית.

המלצות לצעדי המשך הנוגעות להליך ההיוועצות ולשיתוף ציבור

מיפוי תוכניות קיימות ויצירת שיתופי פעולה

סוגיית המיפוי המקדים וזיהוי תוכניות ומוצרי מדף קיימים עלתה באופן גורף בהליך ההיוועצות ע"י מומחים, יועצים לאזרחים ותיקים ואף אזרחים ותיקים. הודגש גם הצורך בתיאום יוזמות ותוכניות מתגבשות בין המשרד לשוויון חברתי למשרדים ממשלתיים אחרים, לרבות האחדת טרמינולוגיה גם במקרים בהם קהלי היעד שונים (לדוגמא - אוכלוסיית רווחה ואוכלוסיית אזרחים עצמאיים).

סוגיה זו מהותית להצלחת התוכנית ולשיתוף הפעולה הנדרש ליישומה בין המשרד לשוויון חברתי לבין משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, גופים ציבוריים וכן המגזר העסקי והחברתי.

מיפוי מדויק, רחב ומעמיק של תוכניות קיימות, בין אם ברמת ההתארגנות הקהילתית ובין אם ברמת יוזמה עסקית (עם וללא כוונת רווח), יאפשר למשרד לגבש תוכנית המעשירה ומרחיבה את פעילות התוכניות הקיימות וכן את קהלי היעד (זיהוי קהלים שלא לוקחים חלק בהתוכניות הקיימות כיום).

מוצע גם לבחון מי עשויים להיות שותפים פוטנציאליים לשיתוף פעולה בפיתוח התכנית מקרב:

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מטה המיזם הלאומי ישראל דיגיטלית, המרכז לשלטון מקומי, אשל ג'וינט, המועצה הישראלית להתנדבות

